

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.337/2025/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Kummer Ügyvédi Iroda (cím földszint, ügyintéző: dr. Kummer Ákos ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) és II. rendű felperes neve (cím) felpereseknek – a Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kovács Loránd ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 10.P.21.704/2024/8. számú ítélete ellen az alperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 15 napon belül személyenként az általános forgalmi adót is tartalmazó 19 050 (tizenkilencezer-ötven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy legkésőbb ezen ítélet meghozatalától számított 60. (hatvanadik) napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára 96 000 (kilencvenhatezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az alperes az általa üzemeltetett www.haon.hu internetes hírportálon 2022. május 13-án „A megsemmisülés útján halad a J.” címmel megjelentetett cikkben valótlanul állította az I. rendű felperesről a M. N.-re hivatkozva, hogy a május 7-i elnökválasztás előtt kilencven kamuszervezetet hoztak létre, azért, hogy fantomküldöttekkel erősítsék mind J. P.-t, mind a párt szervezeti egységét, amire azért volt szükség, mert a párt tagjainak több mint felét elveszítette. Színén valótlanul állította a II. rendű felperesről N. E.-re hivatkozva, miszerint az alapszervezetek működését irányítva és a küldöttgyűlés szervezőjeként úgy járt el, hogy J. nyerje meg választást, tudnia kellett a fantomszervezetek alapításáról is.

[2] A felperesek a keresetükben annak a megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogukat a per tárgyát képező valótlan állításaival, ezért személyenként 600 000 forint sérelemdíj, annak 2022. május 14. napjától

számított késedelmi kamatai és perköltségük megfizetésére kérték kötelezni. Hivatkozásuk szerint az alperes a valótlan, bűncselekmény elkövetését is felvető tényállítások híresztelésével megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogukat. Az állítások társadalmi megítélésüket, a II. rendű felperes politikusi megbecsültségét rombolta; azokat közéleti szereplőként sem voltak kötelesek eltűrni. Az alperes nagy nyilvánosság előtt őket súlyos jogsértéssel vádolta, a párt belső demokratikus működését kérdőjelezte meg, amely a hazai közéletben sem szokásos. A valótlan közlés miatt magyarázkodásra kényszerültek, amely kellemetlen, megalázó volt. Az alperes a valótlan közléseket lejáratásuk szándékával, célzatosan közölte; a felperesek álláspontját nem ismertette, azt meg sem kísérelte felderíteni. A jogsértés miatt a köztudomásúlag elszenvedett hátrányok érték őket.

[3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Érvelése szerint a cikk nem tartalmaz a felperesekre sértő tényállításokat; a felperesek közszereplőként ezen állításokat tűrni kötelesek. A sérelmezett közlések a tisztújítás körüli közéleti vitához kapcsolódtak; az utóbb hamisnak bizonyult tényállítások esetén is figyelemmel kell lenni a közéleti viták minél szabadabb folytatásának érdekére. A felperesek által igényelt sérelemdíj összegét eltúlzottnak találta. Érvelése szerint a felperesek az alperes által kiadott több sajtótermékkel összefüggésben indítottak sérelemdíj megfizetése iránti pert ugyanazon hivatkozások alapján, mivel a közlések több médiaplatformon jelentek meg, vélelmezni kell, hogy a sérelem azok együttes hatása, amelyre tekintettel a sérelemdíj alacsonyabb összegben határozható meg. A felperesekkel szembeni közbizalmat a közlések jelentős mértékben nem csökkentették. A sérelemdíj csak másodlagosan magánjogi büntetés, amellyel összefüggésben értékelni kell a Büntető Törvénykönyv módosítását is. Hangsúlyozta, hogy az alperes gazdasági életben betöltött szerepe és a sérelemdíj magánjogi büntető funkciója között összefüggés nem állítható fel, a közlés óta több mint két év telt el, annak már nincs aktualitása. Kérte, hogy a bíróság a sérelemdíjat az ítélethozatalkori értékviszonyokhoz igazodóan állapítsa meg és mellőzze az alperes késedelmi kamat megfizetésére kötelezését.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát az általa üzemeltetett www.haon.hu portálon 2022. május 13. napján „A megsemmisülés útján halad a J.” címmel megjelent cikkben annak a valótlan ténynek a híresztelésével, hogy a J. a 2022. május 7-ei tisztújító kongresszusa előtt 90 kamuszervezetet hozott létre, és a II. rendű felperes úgy szervezte a párt tisztújító kongresszusát, hogy azon J. P. nyerje meg az elnökválasztást. Kötelezte az alperest, fizessen meg a felpereseknek személyenként 600 000 forint sérelemdíjat, annak 2022. május 14. napjától számított késedelmi kamatát és 76 200 forint perköltséget, az állami adóhatóságnak pedig 72 000 forint kereseti illetéket.

[5] Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a felperesek által hivatkozott közlések tényállítások; amelyek valóságtartalmát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ának (1) bekezdése alapján az alperesnek kellett volna bizonyítania, azonban ennek nem tett eleget. Az állított tényeket ekként valótlanoknak tekintette, amelyet az alperes más hírforrásra hivatkozva híresztelt. Arra a megállapítása jutott, hogy az I. rendű felperes tisztújító közgyűlésének lefolytatása közügy, amely közéleti vita tárgyát képezheti, azonban a cikkben szereplő valótlan tényállítások türése a felperesek közszereplőként sem kötelesek. A szabad véleménynyilvánítás joga sem terjed ki ugyanis a tudatosan valótlan tényállításokra; a személyüket érintő valótlan és sértő tényállításokat a felperesek nem kötelesek eltűrni. A bizonyíthatóan hamis tények az Alkotmánybíróság

gyakorlata alapján sem állnak alkotmányos védelem alatt. Erre tekintettel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította a jóhírnév megsértésének tényét.

Figyelembe vette, hogy a hivatkozott állítások a felperesek közéleti és politikai hitelességét kívánták aláásni, amely nem tekinthető bagatell sérelemnek. Érvelése szerint a felpereseket ért személyiségi jogsértés súlya nem kiemelkedő, de az átlagosat jelentősen meghaladó, így a felperesek jogosultak sérelemdíjra. Az alperes saját előadás szerint is a kiadásában megjelenő más sajtótermékekben is közölte ugyanezen állításokat, amelyből levonható az a következtetés, hogy tudatos lejárató kampányt folytatott a felperesekkel szemben, amelyet a sérelemdíj összegszerűsége körében vett figyelembe. A vonatkozó bírói gyakorlat felhívásával hangsúlyozta a sérelemdíj visszatartó és büntető funkcióját; és kifejtette, hogy a többszörös jogsértés elkövetése nem indokolhatja a sérelemdíj összegének csökkentését. Kiemelte, hogy más jogági norma esetleges módosítása a jogsértés jelen perbeli megítélésére nincs hatással. A felperesek által igényelt sérelemdíj összegét nem tekintette eltúlzottnak és nem látott módot arra, hogy azt a jelenkori ár- és értékviszonyok alapján ítélje meg. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperesek perköltségének megtérítésére és rendelkezett a feljegyzett eljárási illeték megfizetéséről is.

[6] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását; másodlagosan a sérelemdíj fizetésére kötelezésének mellőzését; míg harmadlagosan a sérelemdíj összegének személyenként 200 000 forintra történő mérséklését és a kamatfizetési kötelezettség mellőzését. Az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének c) és d) pontjaiban jelölte meg.

[7] Érvelése szerint a felperesekkel, mint politikai szereplőkkel szemben éles bírálatok és állítások fogalmazhatóak meg, amelyekkel összefüggésben túrészi kötelezettségük magasabb. A sérelmezett közlések nem sértő jellegűek: a polgárok tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásra hajlamos jellegével, e kijelentések a felperesek társadalmi megítélését nem csorbítják, ezért a felperesek keresete jogalapjában megalapozatlan.

[8] Másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben hivatkozott arra, hogy a személyiségi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése, a felpereseket ért nem vagyoni sérelem bagatell; ezért sérelemdíj megfizetésére nem köteles. A nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megállapításának feltétele: a felperesek a jogsértésből eredő köztudomású hátrányokon túl további hátrányokra nem hivatkoztak, az általános élettapasztalat alapján nem vonható le olyan következtetés, amely megalapozná sérelemdíj iránti igényüket. A sérelmezett közlés azonos időszakban más médiaplatformokon is megjelent, a felpereseket ért sérelmeket ebben a hírfolyamban kell értékelni; a felpereseket ért nem vagyoni sérelem azok együttes hatása, amelyre tekintettel alacsonyabb sérelemdíj megállapítása indokolt (Kúria Pfb.IV.20.475/2022.). Az állítások nem a felperesek személyét minősítik, hanem politikai tevékenységükre vonatkoznak; a közvélemény a felperesek vonatkozásában újra megjelenő állításokat eleve fenntartással kezeli, kellő távolságtartással értékeli, az az olvasó felperesről alkotott benyomását már nem befolyásolta. Az okozott nem vagyoni hátrány csekély, a jogsértés súlya pedig nem

kiemelkedő. A szankció megállapítás során is figyelemmel kell lenni a közéleti viták minél szabadabb folytatásának érdekében.

[9] Kifejtette továbbá, hogy a sérelemdíj elsődleges funkciója a személyiségi jogsértés vagyoni elégtétellel történő kompenzációja, csak másodsorban magánjogi büntetés. Értékelné szükséges, hogy megváltozott a valótlanság és sértő tényállítások jogi értékelése: a Btk. 226. §-ának 2023. június 2-tól hatályos (3) bekezdése szerint sem büntetendő rágalmozás miatt annak a cselekménye, aki a rágalmozást a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követi el, feltéve, hogy cselekménye nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására. A Btk. tehát büntethetőséget kizáró okként szabályozza, ha az elkövetés sajtótermék útján történik, az ellen egyéni jogsérelmeknél kizárólag a személyiségvédelem polgári jogi szankciói vehetők igénybe. Ez azonban nem eredményezheti a polgári jogi eszközrendszer alkalmazásának felerősítését; a sérelemdíjban kivételesen és másodlagosan jelen lévő preventív funkció célja nem a generális prevenció.

[10] A megítélt sérelemdíj összege nem áll arányban a felpereseket a köztudomású tények alapján megállapíthatóan ért hátránnyal. Hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága a valótlannak bizonyult tényállítást is védi, ha a híresztelő nem tudott annak hamisságáról és a foglalkozás által megkívánt körültekintést nem mulasztotta el. A felpereseknek, mint közéleti szereplőknek számítaniuk kell erőteljes bírálatra, politika hitelességük megkérdőjelezésére; a politikai szereplőkkel szembeni erőteljes bírálat a közbeszéd mindennapos témája. A bíróságok következetes – részben az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) által folytatott ítélkezésre is figyelemmel lévő – gyakorlata szerint az elfogadható bírálat határai a közszereplő politikusok tekintetében szélesebbek az átlagpolgárra vonatkozó határoknál [Lepojić kontra Szerbia (2007) App. 13909/05. Indokolás 77–78. bekezdés]; a politikusnak nagyobb fokú toleranciát kell tanúsítania, jó hírnevének védelmét össze kell vetni a politikai kérdések nyílt megvitatásának érdekében [Oberschlick kontra Austria (No. 1.) (1991) 11662/85 29. bekezdés; Lopes Gomes da Silva kontra Portugália (2000) App. 37698/97 Indokolás 30. bekezdés; Unabhngige Initiative Informationsvielfalt kontra Ausztria (2002) App. 28525/95 Indokolás 36. bekezdés]. A politikai újságírók feladata, hogy pontosan tájékoztassák és figyelmeztessék a közvéleményt a nemkívánatos társadalmi jelenségekről, amint a megfelelő információ a birtokukba kerül [Cumpana és Mazare kontra Románia (2004) App. 33348/96 Indokolás 96. bekezdés].

[11] A kifogásolt közlések megjelenése óta több mint két év telt el, a hírek nincs köztudomásúlag figyelembe veendő aktualitása. Az alperes gazdasági életben betöltött szerepe és a sérelemdíj összege között a „magánjogi büntetés” céljából összefüggés nem állítható fel.

[12] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségükben való marasztalását. Érvelésük szerint mivel a közlések nem véleménynyilvánításként, hanem tényállításként minősülnek, nincs jelentősége a felpereseket közszereplőként terhelő magasabb tűrési kötelezettségnek; a következetes és részletesen ismertetett bírói gyakorlat szerint a valótlanságokat a politikusok sem kötelesek tűrni. Az alperes büntetőjogilag is üldözendő, jelentős jogsérelmessel vádolta a felpereseket; állítása kirívóan sértő volt, amely a közvéleményből súlyosan rosszálló

értékítélet kiváltására alkalmas, a felperesek demokráciához fűződő alapvető viszonyát kérdőjelezi meg; ennek túrésére nem kötelesek. Nem hagyható figyelmen kívül az alperesi magatartás célzatossága, magatartásának kiemelkedő felróhatósága. Az alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a leírtak nem felelnek meg a valóságnak, arra okszerűen következtetni sem lehet; a tényállítások valóságának az alperes meg sem kísérelt utánajárni, az újságírás legalapvetőbb szabályait sem tartotta be, így védelem az Alkotmánybíróság idézett 13/2014. (IV.18.) AB határozta alapján sem illeti.

[13] Az egységes, és szintén részletesen ismertetett bírói gyakorlat szerint elegendő a sérelemdíj megalapozottságához a köztudomású tényekre alapított hivatkozás és azok értékelése. Márpedig köztudomású tényként vehető figyelembe, hogy a sérelmezett közlések alkalmasak a felperesek felé fennálló közbizalom rombolására, hitelességük kétségbe vonására. Nem igényel bizonyítást, hogy az érintett emberi tisztességét és politikusi hitelességét csorbító hamis tényállítások miatti magyarázkodás kényszere és ehhez kapcsolódó szégyenérzet jelentős nem vagyoni sérelemnek minősül. Nem szükséges bizonyítani, hogy ha egy párt vezetőjéről azt állítják, miszerint a tisztújítási folyamat során elfogultan használja a rendelkezésére álló eszközöket, a párt saját belső szabályait kijátszva egy bizonyos jelölt érdekében jár el; az alapjaiban kérdőjelezi meg a hitelességét.

[14] Nem vitatták, hogy a közlések több platformon is megjelentek, ám azokat is az alperes üzemeltette; a Ptk. 1:4. §-ára is figyelemmel nem szolgálhat a sérelemdíj csökkentésére, hogy a felperesek személyhez fűződő jogait többször is megsértette. A többszöri közlés éppen egymást erősítette, így növelte a felperesek sérelmét és az alperesi magatartás célzatosságára utal. Ezzel összefüggésben is részletesen idézték a bírói gyakorlatot. Kifejtették: nincs jelentősége, hogy ezen magatartást más jogág, így a büntetőjog szankcionálja-e. A megítélt sérelemdíj összegére tekintettel nem állítható, hogy az átvinné más jogági szankció szerepét; az nem jelenti a polgári jogi eszközrendszer szigorúbb alkalmazását. Hangsúlyozták: az alperes felelőssége, hogy az eseményekről a valóságnak megfelelően számoljon be; az ezt tanúsítani sem akaró alperes nem hivatkozhat a véleménynyilvánítás szabadsága által biztosított védelemre. Az alperesi hivatkozással szemben nem volt lehetőségük a cáfolat olyan széles körű eljuttatására a közvéleményhez, mint amilyen kört az alperes elérhetett. A bírói gyakorlat az alperesi védekezéssel szemben a sérelemdíj összege tekintetében jelentőséget tulajdonít az alperes vagyoni viszonyainak is; továbbá értékeli, ha jogsértés – mint jelen esetben is - üzleti felhasználás, haszonszerzés érdekében történik. A sérelemdíj összegének megállapítás során nincs annak jelentősége, hogy mennyi idő telt el a jogsértő közlemény megjelenése óta; a sérelemdíj represszív funkciója hosszabb idő elteltével is érvényesül.

[15] Az alperes megalapozatlanul kérte a kamatfizetési kötelezettség mellőzését is, hiszen a károsodás a cikk megjelenésével bekövetkezett, a sérelemdíj, mint pénzbeli igény után a Ptk. 6:48. §-ának (1) bekezdése alapján alappal érvényesítettek késedelmi kamatot. Az elbíráláskori ár- és értékviszonyok elmaradását a jogsértő nem kifogásolhatja. Arra az esetre, ha a sérelemdíj összegszerűségét az ítéltábla nem találja teljes mértékben megalapozottnak, hivatkozott arra is, hogy a követelése nem volt nyilvánvalóan eltúlzott [Pp. 83. §-ának (3) bekezdése].

[16] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt megalapozatlannak találta.

[17] Az elsőfokú ítéletnek nem volt fellebbezéssel nem érintett része. Az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései], amely a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátainak átlépését indokolta volna, így felülbírálati jogkörét a Pp. 370. §-ának (1) bekezdése alapján a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján, helyesen állapította meg, és abból helytálló következtetésekre jutott; az ítéltábla döntésének indokait is osztotta. A fellebbezésben foglatlakra tekintettel rögzíti a következőket.

[18] A Ptk. 2: 45. §-ának (2) bekezdése alapján a jóhírnév megsértése különösen akkor valósul meg, ha valaki más személyre sértő közlést tesz, a közlés tényállítást tartalmaz, és valótlan állít vagy híresztel, vagy a valóságot hamis színben tünteti fel. Az alperes lényegében maga sem vitatta, hogy a per tárgyát képező közlések tényállításként minősülnek (az elsőfokú eljárásban is rendelkezésre álló adatok szerint a Fővárosi Ítéltábla a M. N. O. alperes ellen indult sajtóhelyreigazítás iránti perben született 2.Pf.20.571/2022/3. alatti jogerős ítélettel szintén ugyanezen közlések tényállítás voltát állapította meg). Az alperes fellebbezésében is csupán a közlés sértő jellegét vitatta. Ezzel összefüggésben szükséges hangsúlyozni, hogy a bíróságnak a kialakult társadalmi közfelfogásra figyelemmel azt kell vizsgálnia, hogy külső, objektív szemlélet alkalmazása mellett a hallgatók, nézők számára a kifogásolt közlések milyen tartalmat közvetítenek (Kúria Pfv.20.067/2022/4.); az általános élettapasztalat alapján kell megítélni, hogy a közlés alkalmas-e az érintett személy sérelmének kiváltására (BH2019. 13.).

[19] A pártok az állampolgárok egyesülési szabadsága alapján létrehozott olyan szervezetek, amelyek szervezeti kereteket nyújtanak a népakarat kialakításához és kinyilvánításához, a politikai életben való állampolgári részvételhez; kifejezett céljuk és feladatuk, hogy képviselőik útján részt vállaljanak a közhatalomból, illetőleg politikai eszközökkel folyamatosan befolyásolják a közhatalom tevékenységét (a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvényhez fűzött miniszteri indokolás). Az alperes által működtetett honlapon közölt cikk állításai alapjaiban kérdőjelezték meg az ekként a közhatalom gyakorlásában résztvevő, a demokrácia alapját is adó szervezet demokratikus belső működését, az ott lezajlott választás tisztaságát annak állításával, hogy az I. rendű felperes saját szervezeti szabályait kijátszva szándékosan olyan jelölőszervezeteket hozott létre, amelyekkel biztosíthatta, hogy egy előre meghatározott jelölt nyerje el a párt vezetését; míg ezen pártban vezető tisztséget betöltő II. rendű felperesről azt közölte, hogy tudatosan, részrehajlóan az egyik jelölt érdekében járt el. A Pp. 266. §-ának (2) bekezdése szerinti köztudomású tényként állapítható meg, hogy ezen állítások a felperesek társadalmi megítélését, a II. rendű felperes politikusi megbecsülését súlyosan rombolhatják. Az alperes maga sem vitatta, hogy a cikkekre tekintettel a II. rendű felperes magyarázkodásra kényszerült a választók és pártjai felé. A közlések alapján az olvasóban egyértelműen negatív kép rajzolódik ki a felperesekről; ezen valótlan állítások nyilvánvalóan és objektíve sértik a felperesek társadalmi megbecsülését, a népakaratot közvetítő párt és annak vezetői hitelességét.

[20] A fellebbezés arra helytállóan hivatkozott, hogy az Alkotmánybíróság által kifejtettek szerint a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik, melynek részét képezik a tényállítást

tartalmazó megnyilvánulások is; indokolt ezért, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának értékét {7/2014. (III. 7.) AB határozat [45] [47] [49] [50] bekezdései}. Azonban a sajtó tájékoztató tevékenységének szabadsága sem korlátlan, a sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanítások közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése {3217/2020. (VI.19.) AB határozat [41] bekezdése, 3350/2022. (VII.25.) AB határozat [44] bekezdése}. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága közszereplők esetében sem terjed ki a tudatosan valótlan tényállításokra vagy csúsztatásokra (BDT2024. 4779.). A mindkét fél által idézett alkotmánybírósági gyakorlat szerint a véleménynyilvánítás szabadsága az alperest csak akkor védené, ha az általa közöltek valótlanításáról nem tudott volna, és a foglalkozás által megkívánt körültekintést sem mulasztotta volna el. Mivel az alperes maga is hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára, az ítéltábla utal arra, hogy az EJEB által kialakított általános elv szerint általános „[...]az újságírók számára a közügyekben készített beszámolók tekintetében a 10. Cikk által biztosított védelem előfeltétele az, hogy az adott esetben jóhiszeműen, a tények pontos figyelembevételével eljárva »megbízható és pontos információt szolgáltatassanak az újságírói etikai szabályok követelményeinek betartásával« (ld. Bédát v. Switzerland [GC], no. 56925/08, § 58, ECHR 2016). Az újságírói etikai szabályok betartásának fokozott ellenőrzése nagyobb jelentőséggel bír egy olyan világban, ahol az egyének a hagyományos és elektronikus média, valamint állandóan növekvő számú szereplők közvetítésével hatalmas mennyiségű információval szembesülnek (ld. Stoll v. Switzerland [GC], no. 69698/01, § 104, ECHR 2007-V).” Ezt juttatja kifejezésre a 13/2014. (IV.18.) AB határozat (a határozat [41] bekezdése), és az elsőfokú bíróság által is felhívott 7/2014. (III. 7.) AB határozat is, amely szerint a bizonyíthatóan hamis tények nem állnak alkotmányos védelem alatt.

[21] Az alperes fellebbezésében arra helytállóan hivatkozott, hogy önmagában a személyiségi jogsértés ténye nem vonja maga után a sérelemdíj iránti igény megalapozottságát (Kúria Pfv. 20.954/2022/4., Kúria Pfv.IV.21.764/2015.; BH2016. 241.); az összes körülmény mérlegelése mellett a sérelemdíj iránti igény elutasításának lehet helye, ha nem állapítható meg a személyiségi jogsértéssel okozati összefüggésben az igényérvényesítő oldalán nem vagyoni hátrány bekövetkezése, és a megállapított jogsértés tárgyi súlya sem kiemelkedő. A Ptk. 2:52. §-ának (1) és (3) bekezdéseire figyelemmel azonban nem volt megalapozatlan a felperesek sérelemdíj iránti igénye, hiszen őket olyan köztudomású, azaz a Pp. 266. §-ának (2) bekezdése szerint külön bizonyítást nem igénylő immateriális sérelmek érték, amelyek súlya az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint az átlagos mértéket meghaladónak minősül. A közlés a felperesekre sértő, hitelességüket aláásó, a feljük fennálló bizalom rombolására alkalmas tartalmat hordoz. A rendelkezésre álló adatokból az elsőfokú bíróság arra is helytállóan következtetett, hogy a közlés egyértelműen a felperesek lejárátását célozza. A cikkben szereplő valótlan állítások magyarázkodással és a felszültség elviselésének kényszerével jártak együtt, így a felperesek oldalán megállapítható a nem vagyoni sérelem. Az alperes nem igazolta azon hivatkozását, hogy „a közvélemény eleve fenntartással kezelte a felpereseket érintő állításokat”, továbbá azt sem, hogy „a perbeli közlés nem befolyásolta az átlagolvasónak a felperesekről kialakított véleményét”. Az ítéltábla egyetértett a felperesekkel abban, hogy a hasonló tartalmú valótlan állítások negatívan befolyásolhatják megítélésüket, a pártba és annak vezetőibe vetett közbizalmat.

[22] Az alperes magatartásnak felróhatósága jelentős, hiszen a hiteles és pontos tájékoztatás követelményét megsértve a felperesek lejáratására alkalmas valótlan tényeket közölt; a foglalkozás által megkívánt körütekintést elmulasztva meg sem kísérelte az átvett közlések valóságának ellenőrzését; és nem biztosított lehetőséget a felpereseknek saját álláspontjuk kifejtésére sem. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, miszerint nem adhat alapot a sérelemdíj mellőzésére az, hogy a sérelmezett közlés több médiaplatformon is megjelent. Éppen az állapítható meg, hogy az alperes a médiapiac professzionális és domináns szereplőjeként tudatosan ismételte meg sajtótermékeiben a felperesekre vonatkozó valótlan tényállításokat. Ahogyan az elsőfokú bíróság helytállóan hangsúlyozta, a h.n.hu honlap elsősorban vármegye neve vármegye olvasóközönségét célozza, az alperes ugyanezen közlést ugyanakkor más személyi és földrajzi kört célzó sajtótermékeiben is szükségesnek találta megismételni. A jelen perrel érintett jogsértés tehát más személyi körben fejtette ki a felperesre gyakorolt negatív hatását, az ekként önállósult közlés alkalmas volt önmagában kiváltani a felperes személyiségi jogainak megsértését (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.229/2024/4. szám alatti ítélet). Nem mellőzhető ezért az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezése azon okból, hogy ugyanezen tényállítás más sajtótermékekben történt közzététele miatt az alperest már kötelezték sérelemdíj megfizetésére; a bírói gyakorlat szerint az ismétlődő valótlan közlés éppen fokozottan alkalmas lehet arra, hogy a közvélekedés részévé váljon és az érintettől kialakult értékítéletet befolyásolja (Fővárosi Ítéltábla I.Pf.20.344/2022/4. számú ítélete, Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.342/2022/4. számú ítélete). A fellebbezésben felhívott, a Kúria által Pfv.IV.20.475/2022/4. szám alatt meghozott ítélet a tényállás eltérése miatt jelen perben nem volt releváns: azon ügyben az igényérvényesítő nem több, ugyanazon alperes által szerkesztett internetes portálon közzétett azonos tartalmú cikk alapján érvényesített több eljárásban igényt, hanem egy közzétett cikkre alapítottan előbb csak meghatározott állításokra hivatkozva indított pert a személyiségi jogai megsértése miatt, majd – a jogerős ítéletet követően - ugyanezen cikkben szereplő másik állítás alapján érvényesített objektív és szubjektív szankció iránti igényt.

[23] A sérelemdíj funkciója kettős: elsődlegesen kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsérelem tekintetében, de emellett a hasonló jogsértések megelőzését szolgáló magánjogi büntetésnek is tekinthető (BH2019.268., PJD2016.17., PJD2016.14.). A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése a sérelemdíj összegének meghatározása körében nem tulajdonít jelentőséget annak, hogy a Btk. mely tényállási elemek alapján minősít valamely magatartást egyben bűncselekménynek is. A polgári jog és a büntetőjog eltérő rendeltetése folytán a sérelemdíj meghatározásakor nem lehetett jelentősége annak, hogy az adott állítást a büntetőjog tilalmazza-e. Az ítéltábla ugyanakkor utal arra, hogy a Btk. fellebbezésben felhívott 226. §-ának (3) bekezdése csupán a rágalmazás alapesetére tartalmaz büntethetőséget kizáró okot, míg az aljas indokból vagy célból, illetve a nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás esetén ezen büntethetőséget kizáró ok nem áll fenn. Az e módosítást beiktató 2023. évi XXX. törvény végső előterjesztői indokolásából következően a jogalkotói szándék csupán egyes rágalmazások/jó hírnévsértések esetében irányult a dekriminalizálásra, de nem irányult a polgári jogi eszközök hatásainak mérséklésére.

[24] Az alperes érvelése szerint a felpereseknek széles körben volt lehetősége a közléssel szembeni cáfolatra, azonban arra maga sem hivatkozott, hogy a felperesek részére felkínálta volna a reflektálás, az esetleges cáfolat lehetőségét (és erre a cikk nem tartalmaz utalást). Az alperes ezen hivatkozása alapján azonban, figyelemmel arra is, hogy az alperes a médiapiac domináns szereplőjeként kiemelkedő eléréssel bír, a sérelemdíj fizetési kötelezett mellőzése nem volt indokolt.

[25] A felperes fellebbezési ellenkérelmében helytállóan utalt arra is, hogy a bírói gyakorlat szerint a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójával összefüggésben a sérelemdíj összegének mérlegeléssel történő meghatározása körében figyelembe vehetők a sérelemdíj fizetésre kötelezett vagyoni viszonyai (Kúria Pfv.20.464/2018/8. számú ítélet – közzétéve: BH2019.268); habár jelen elsőfokú ítélet a sérelemdíj összegének mérlegelése során erre kifejezetten nem is hivatkozott.

[26] Nem volt mellőzhető vagy csökkenthető az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezése azon okból sem, hogy a jogsértés elkövetése óta több mint két év telt el. Az alperes a jogsértést nem vitatottan elkövette, a felperesek pedig elszenvedték a sérelemdíjat megalapozó immateriális hátrányokat. Az elsőfokú bíróság továbbá jogszabálysértés nélkül állapította meg a sérelemdíj összegét az elkövetéskori ár- és értékviszonyok alapján. A személyenként 600 000 forint sérelemdíj valamennyi körülményre figyelemmel az elkövetéskori értékviszonyok alapján képes a tőle elvárt funkciók betöltésére. A Kúria BH2023. 158. szám alatt közzétett Pfv.III.20.640/2022/4. számú ítéletében kifejtettek szerint (az ítélet [77] bekezdése) szerint a Ptk. 6:534. §-ának (1) bekezdésében megfogalmazott szabály a sértett védelmét szolgálja, az elbíráláskori ár- és értékviszonyok alkalmazásának elmaradását tehát a jogsértő nem kifogásolhatja. A sérelemdíj a sérelem bekövetkeztekor nyomban esedékessé válik, annak a sérelem bekövetkezéskori értékviszonyok szerinti meghatározására figyelemmel a Ptk. 6:48. §-ának (1) bekezdése szerint az alperes késedelmi kamat megfizetésére is köteles.

[27] Az ítéltábla mindezekre tekintettel a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[28] A felperesek pernyertességére tekintettel a Pp. 83.-ának § (1) bekezdése szerint az alperes köteles megtéríteni az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségüket. A felperesek ügyvédi munkadíjat számítottak fel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-ának (2) és (5) bekezdései alapján. A fellebbezés benyújtásának időpontjában ugyanakkor már a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: új Ükr.) volt hatályban; az ítéltábla a felpereseket illető ügyvédi munkadíjat a tartalom szerinti elbírálás elve alapján e szerint állapította meg azzal, hogy annak összege a Pp. 342. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel nem haladhatta meg a felszámított összeget. A felszámítás azonban ellentmondásos volt, míg a fellebbezési ellenkérelem szöveges részében a felperesek személyenként 38 100 forint, a csatolt költségjegyzékben személyenként 19 050 forint ügyvédi munkadíjat jelöltek meg. A korábban hatályos és a felszámítás alapjaként mindkét helyen feltüntetett Ükr. 3. §-a (2) és (5) bekezdésének ez utóbbi felel meg, ezért az ítéltábla ennek megfizetésére kötelezte az alperest.

[29] A pervesztes alperes a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni a per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illetéket. Az erre vonatkozó további kötelezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. §-ának (4) bekezdésén és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2025. november 4.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k.
bíró